

Activitats a Madrid (curs 2003-2004). — Dins de la segona edició de *Converses Filològiques. Seminari de llengües i literatures comparades* celebrades el 10 de desembre de 2003 a Blanquerna. Llibreria Catalana (Generalitat de Catalunya, Delegació a Madrid), el Dr. José Antonio Pascual (Univ. de Salamanca, RAE, membre corresponent de l'IEC) i el Dr. Joan Veny (Universitat de Barcelona i IEC) tractaren sobre d'*El català i el castellà: préstecs i interferències*. En llurs respectives lliçons, sempre amb plantejament autònom, però amb una perspectiva creuada, ambdós professors s'endinsaren en *Els catalanismes del castellà i Els castellanismes del català*.

Sota el plantejament de reconèixer les «relacions horitzontals», el Dr. Pascual revisà les entrades lèxiques del català cap al centre de la Península; això des del patrimoni lèxic propi o com a intermediari del francès o de l'italià, sempre reconeixent indicis objectius, com el sufix *-dor*, i posant esment en la qüestió dels aragonesismes. La projecció de catalanismes del català sobre el castellà literari anirà de mà d'autors com el Marquès de Santillana fins altres com Fernández de Heredia, en una etapa de recepció respecte a la Corona d'Aragó i en una dinàmica que es correspon lògicament amb un determinat espectre polític i cultural. El Dr. Pascual revisà així mateix els catalanismes reconeguts pel *DRAE* i es va apropar a la presència dels préstecs actuals en el llenguatge dels mitjans de comunicació.

Per la seva banda, el Dr. Veny reprengué l'enquadrament històric que raona el perquè i el com del castellanisme en el català. Ja sobre dades concretes, tractà la interferència segons el grau d'implantació i els components conceptuals, també la variant generacional, geogràfica i cronològica, amb abundància d'exemples. De la mateixa manera, revisà el tractament de les interferències: purisme, hipodiferenciació, reinterpretació, substitució, importació, adaptació i pèrdua.

Dins l'horitzó de les *converses* d'aquesta sessió, els professor foren els primers interlocutors en un diàleg aviat obert a la resta dels assistents. A més d'aclariments a propòsit de les idees exposades i dels seus exemples puntuals, el col·loqui derivà cap a qüestions de perfil sociolingüístic, diacrònicament —què han pogut significar certs préstecs en un determinat moment?— i sincrònica: ben concretament: què faran ara castellà i català davant l'entrada d'altres llengües a l'àmbit peninsular des de les comunitats d'immigrants? Va tancar la sessió la referència al passatge prologal del II llibre del *Curial e Güelfa*, en què l'autor s'excusa per emprar el barbarisme «cavallers errants» degut a l'ús i el costum, així com pel bon ús per part dels traductors catalans de les obres franceses sobre Lançalot i Tristany. La sessió fou coordinada, presentada i conduïda pels sotasingnants d'aquesta crònica.

També a *Blanquerna*, el 12 de novembre del propassat any, s'havia presentat el volum *Lectures de literatura catalana a Madrid*, editat per la Generalitat de Catalunya (Col. Textos i documents, 25), dins la celebració dels 10 anys d'activitats d'aquell centre cultural a Madrid. Coordinat per la Dra. Josepa Llorca, el llibre ordena una selecció de les *lliçons* que, a les sessions del seminari «Lectures de literatura catalana», donaren lloc durant les cinc primeres convocatòries als subsegüents col·loquis entre tots els participants. Sessions a cura d'escriptors i professors, els textos elegits ordenen un arc que va de Ramon Llull a Gabriel Ferrater, de *Curial e Güelfa* a Miquel Àngel Riera, o de Bernat Metge a Marià Manent. Entre les *lliçons* figuren algunes d'aquelles que, com a «inaugurals», iniciaren les successives convocatòries mitjançant les presències del Dr. Pere Ballart (UAB), Dra. Glòria Bordons (UB) i Sra. Imma Monsó. La resta dels textos són dels assidus col·laboradors del Seminari, Dra. J. Llorca (Aules de Català, Delegació de la Generalitat de Catalunya a Madrid), Dra. J. Butinyà (UNED) i Dr. J. M. Ribera (UCM). L'esmentat seminari ha arribat en aquest curs 2003-2004 a la setena convocatòria. Ressem finalment que, a la mateixa seu madrilenya, el 4 de setembre de l'any passat es va presentar la pàgina web realitzada a l'Instituto Cervantes sobre Jacint Verdaguer amb motiu de les celebracions de l'Any Verdaguer. Aquesta pàgina del Centro Virtual Cervantes amb cronologia, articles, bibliografia i breu antologia bilingüe [<http://cvc.cervantes.es/actcult/verdguer>] ha estat coordinada pel Dr. J. M. Ribera, amb la col·laboració de la Sra. P. Criado.

Cal registrar també la donació de llibres que l'apreciada Dolors Argilés, professora de Filologia Catalana a la Complutense, ha deixat a aquesta Universitat i a la Universitat Nacional d'Educació a Distància. A la UNED va tenir lloc l'acte de recepció el 5 de febrer del 2004 amb tot afecte i solemnitat

Cal informar encara que el 30 de març del 2004 es llegí a la UNED la tesi doctoral de Juan Antonio González Gutiérrez sobre *Las perífrasis verbales de la lengua catalana en los siglos XVI-XX*, que estudia la tipologia i casuística relativa a aquestes construccions gramaticals fins a la normativització. Les directores han estat Mª Angels Massip de la Universitat de Barcelona i Pilar Gómez Manzano de la UNED. El tribunal, compost pels vocals: Joan Veny, Alicia Yllera, Mª Josep Cuenca i Júlia Butinyà, presidit per Vidal Lamíquiz, va destacar el treball per la seva amplitud, la seva cura formal i les conclusions o utilitat, així com va qualificar-lo amb excel·lent cum laude, valorant-lo com una contribució molt notable a l'anàlisi i estudi de les construccions perifràstiques de la llengua catalana. El doctorand és professor tutor de la UNED al Centre Associat de Tortosa. [J. R. /J. B]